

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільно освіти / авт. кол.: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л.П., Косенчук О.Г., Корнєєва О.Л., Лисенко Г.М., Левінець Н.В., Машовець М.А., Мордоус І.О., Нерянова С.І., Піроженко Т.О., Половіна О.А., Рейпольська О.Д., Шевчук А.С. *Сайт МОН*. 2021. 38 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app.pdf>.
2. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т. Методика організації художньомовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 304 с.
3. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ : методичний посібник / Г. Беленька, Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Маршицька та інш. Заг. ред. Н. Гавриш. Харків: Мадрид, 2015. 220 с.

УДК 373.2.018.43:004 «363»

Нечипоренко С.А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Науковий керівник – к.п.н., доц. **Зімакова Л.В.**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНЯТ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Статтю присвячено актуальним проблемам сьогодення – особливостям дистанційного навчання дошкільників під час воєнного стану. Проблематика визначена, зокрема: обмеженими можливостями використання інструментів для спілкування з дошкільнятами онлайн, неготовністю батьків брати на себе відповідальність за освіту дитини, брак педагогічної грамотності, відсутність зворотного зв'язку, який пояснюють батьки своєю зайнятістю; відсутністю досвіду у вихователів щодо дистанційного навчання дошкільників під час воєнного стану та ін.

Ключові слова: дошкільна освіта, дистанційне навчання, воєнний стан, інструменти для онлайн-спілкування, діти дошкільного віку.

Постановка проблеми. Підготовка дитини до школи – це тривала виховна й освітня робота, завдяки якій майбутній першокласник набуває всіх необхідних якостей для навчання та шкільного життя в суспільстві однолітків. Вона охоплює широке коло питань і не обмежується тільки прищепленням дитині суми знань, умінь і навичок [5, с. 77]. Головне – це готовність до навчання, працьовитість, дисциплінованість, досить висока розумова і фізична працездатність, найпростіші навички самоорганізації навчальної діяльності, вміння будувати відносини як з однолітками, так і з учителем [3, с. 376].

Але сьогодні, в умовах воєнного стану, в закладах дошкільної освіти постає проблема підготовки дитини до школи. Адже сфера освіти, як і всі сфери життя суспільства, зазнала сильних змін.

Не дивлячись на проблеми, ми продовжуємо вчитися жити в нових умовах. Нова ситуація змусила Уряд, освітніх управлінців, громадянське суспільство шукати оперативні рішення щодо організації дистанційного освітнього процесу для дошкільників у місцях їх постійного проживання та місцях евакуації, надання психологічної підтримки дітям тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам із питань розвитку дистанційної освіти присвячено роботи Н. Гавриш, К. Крутій, В. Олійник, Є. Полат, А. Хуторського та ін. Але проблемам дистанційної роботи в умовах дитячого освітнього закладу під час воєнного стану, науковцями приділено недостатню увагу.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для постачання навчального матеріалу.

Актуальність дистанційного навчання під час воєнного стану проявляється у можливості упровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі (теми), які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям дітей. Але, дуже важливо зрозуміти, що головна проблема впровадження дошкільної дистанційної освіти не у відсутності розробок занять, не у відсутності технічних можливостей, адже зараз кожен з вихователів та батьків, навіть діти мають у користуванні цифрову техніку, а в тому що дистанційна освіта дошкільнят є опосередкованою. Вона передбачає, що більшу частину матеріалу в процесі навчання дитина освоює через батьків. І ця обставина вимагає від вихователів взяти на себе нову функцію – навчити кожного з батьків бути асистентом вихователя для своєї дитини.

Розглянемо основні проблеми дистанційної освіти дошкільників під час воєнного стану.

Перша проблема. Найбільшу відповідальність за проведення освітнього процесу покладено на педагога. Зрозуміло, що в реальному житті ЗДО вихователь щодня проводить, як правило, по два навчально-пізнавальні заняття, прогулянку, спостереження, рухливі ігри, організовує театралізовану діяльність тощо.

Вимога організовувати освітній процес залишається й під час воєнного стану. Більшості здається, що звичні для очного навчання форми і методи можна перевести у формат онлайн. Вимагають від

педагогів щоденного проведення онлайн-занять із дітьми із забезпеченням зворотного зв'язку – знову не замислюючись над тим, що у групі 20–25 дітей, і вихователь, навіть той, який володіє інформаційними технологіями, не підготовлений до тривалого здійснення дистанційного освітнього процесу.

До того ж підготовка онлайн-занять вимагає колосальної праці. За короткий час педагогам треба змінити свої професійні функції, знайти засоби підтримання зв'язку з дітьми та батьками, самостійно опанувати онлайн-програми, навчитися знімати і монтувати відеоролики, не маючи спеціального обладнання, а іноді й можливостей, постійно перебуваючи у тривожному стані, зазнаючи критики з боку керівництва, батьків, ЗМІ.

Друга проблема. У Законі України «Про освіту» немає поняття «дистанційне навчання», ідеться про «дистанційну форму здобуття освіти», що передбачає «індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [4]. Отже, маємо юридично не врегульовані вимоги до діяльності педагогів, а тим паче до роботи педагогів з дошкільниками. Ще одна дуже важлива річ. Платформи онлайн-навчання дошкільнят, на які посилаються управлінці, створюють потужні команди, ці платформи платні й розраховані на ініціативу батьків у такому форматі навчання дітей.

Третя проблема. Закон України «Про освіту» визначає, що відповідальність за здобуття дітьми дошкільної освіти несуть батьки [4]. У батьків немає педагогічної освіти, до того ж багато з них змушені в цей час працювати віддалено (а якщо при цьому в родині тільки один стаціонарний комп'ютер?). Тому в такій некомфортній для всіх ситуації важливо зосереджувати увагу педагогів на пошуках шляхів взаємодії з батьками, виборі оптимальних рекомендацій щодо організації спільної з дітьми діяльності та допомозі їм у тому, щоби спокійно прийняти своїх малят, а отже, у такий спосіб убезпечити дітей від віртуального інформаційного засилля й насилля навчанням.

Також важливо додати, що для дистанційного навчання дошкільнят необхідні певні умови:

- технічні вміння і ІКТ-компетентність самих педагогів (уміння користуватися онлайн-платформами, володіння прийомами побудови і проведення онлайн-занять);
- під'єднання до мережі Інтернет;
- наявність технічного обладнання (комп'ютера, планшета, смартфона) [1, с. 22].

На жаль, більшість педагогів країни опановують ці знання і вміння самотужки, та й відповідні девайси мають не всі.

Педагоги-практики для успішної організації дистанційного навчання під час воєнного стану пропонують наступний алгоритм:

1. *Планування роботи.* Для цього потрібно визначити навчальний кінцевий результат, якого бажано отримати від малюків. Педагог повинен поставити собі три запитання: Чому я хочу навчити дітей? Яким чином вони досягнуть бажаних результатів? Яким чином я зможу допомогти їм досягнути бажаних результатів?

2. *Створення навчального матеріалу.* Організувати навчальну діяльність вихованців дистанційно – це надати допомогу самотійно розібратися із тим, чого вони не знають і не вміють. Для цього у малюка повинні бути навчальні матеріали та завдання, посилені для його вікової групи. До навчальних матеріалів потрібно додати інструкції з використання, зазначити час на виконання, рекомендації та підказки. Також, на допомогу батькам можна розмістити мультимедійні матеріали – презентації, відеоролики, посилання, які допоможуть у вивченні зазначеної теми.

3. *Врахування того, що не всі вихованці однаково активно можуть бути залучені до освітньої діяльності.* Потрібен індивідуальний підхід, це спрощує етап підготовки завдань й дозволяє розкрити творчий потенціал малюків.

4. *Зворотній зв'язок.* Для отримання зворотнього зв'язку можна використовувати електронну пошту, онлайн-сервіси (наприклад освітню платформу Youtube, Viber, Skype, Whats App, Telegram, ZOOM, тощо) [2].

Отже, система дистанційної освіти повинна посісти своє місце в системі освіти, оскільки за грамотної її організації вона може забезпечити якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства сьогодні.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Сучасний вихователь дітей дошкільного віку повинен володіти глибокими теоретичними знаннями й високою педагогічною майстерністю, здійснювати інноваційну діяльність, вести дослідницьку роботу, мати сміливу педагогічну позицію, творчий потенціал, високу професійну культуру, бути прибічником педагогіки нового часу та досконало володіти інноваційними технологіями. Крім того, саме дистанційна освіта значно розширює можливості й коло надаваних освітніх послуг за допомогою використання системи гнучкої безперервної освіти, гнучких графіків проведення занять у синхронному і асинхронному режимах.

Досвід використання дистанційної освіти в ЗДО в умовах воєнного стану хоч і невеликий та вимагає доопрацювань, однак така

взаємодія буде актуальна після закінчення воєнного стану і допоможе в роботі з дітьми, котрі з різних причин не можуть відвідувати дитячий садок. Саме ці аспекти й визначають перспективи дослідження.

Узагальнюючи, треба додати, що як би довго не тривав воєнний стан, лічбу, уміння виконувати звуковий аналіз, розв'язувати задачі та приклади, цифри і склад числа та багато іншого діти обов'язково опанують. Сьогодні головне – допомогти дорослим і малюкам перебувати в гармонії, перейматися головним – емоційним станом тих, хто поряд, підтримувати одне одного. Батькам – зігрівати любов'ю малят і своїм прикладом вчити дарувати любов навзаєм.

Список використаних джерел

1. Гавриш Н., Крутій К., Романюк І., Шалда Н. Проблеми дистанційної освіти. *Дошкільне виховання*. 2020. № 5. С. 21-29.
2. Дистанційна освіта. *Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад (ясла – садок) №197 «Криворізької міської ради»*. URL: <https://kdnz197.dnepredu.com/uk/site/distantsiina-osvita.html>
3. Павелків Р.В. Вікова психологія. 2-е вид., стер. Київ : Кондор, 2015. 456 с.
4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.10.2020 р.)
5. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків : Прапор, 2007. 640 с.

УДК 373.2.015.31:615.85

Пасічніченко А.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Ковалевська Н.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНІК У РОБОТІ

З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

***Анотація.** У статті проаналізовано психологічні особливості дітей, які пережили психотравматичну подію. Визначено, що ефективним засобом корекції психічних станів у таких дошкільників є арт-терапія. Здійснено обґрунтування доцільності та теоретичний аналіз особливостей використання арт-терапевтичних технік у роботі з дітьми дошкільного віку.*

***Ключові слова:** дошкільник, психотравматична подія, арт-техніки.*

Постановка проблеми. Сучасне життя насичене великою кількістю стресових подій, що негативно позначається на психічному стані як дорослого, так і дитини, та призводить до появи психологічних травм. Травматичні обставини є дуже сильним досвідом, який відображається на світовідчутті дітей, оскільки саме ця вікова категорія є особливо вразливою. Діти, які зазнали впливу